

Dvakrát vojákem Rudé armády Vladimír Novák, * 30.7.1921 Malá Zubovština

Za několik dnů po přepadení Sovětského svazu nacistickým Německem byla vyhlášena mobilizace všech bojeschopných mužů, jež se týkala i ročníků, které měly nastoupit základní vojenskou službu na podzim roku 1941. Byl jsem mezi mobilizovanými, stejně jako další kamarádi a známí Češi z Malé Zubovštiny a také Ukrajinci a příslušníci jiných národností z okolí.

Po soustředění na vojenkomatu v Korosteni zformovali z nás pochodové kolony a naše kolona byla poslána pěšky do Kyjeva. Byli jsme neozbrojeni a v civilu — uniformy a zbraně jsme měli dostat u útvarů a tam jsme měli být vycvičeni. Měli... Do Kyjeva jsme nedošli, protože nás cestou rychle postupující německé vojenské útvary obklíčily a zachraň se kdo můžeš, většině z nás se podařilo uniknout, ale někteří se dostali, ač nevojáci, do skutečného zajetí do Německa se všemi jeho hrůzami. Vrátili se jen jednotlivci. My, kterým se podařilo utéci, jsme se jednotlivě a tajně vraceli do nacisty okupovaného domova. Tak skončila, aniž by začala, moje první služba v Rudé armádě.

Uplynuly více než dva roky... V roce 1943, po osvobození Malé Zubovštiny a jejího širokého okolí od nacistické okupace jsme byli zmobilizováni do Rudé armády podruhé. Soustředění jsme byli v kasárnách v městečku Borodijanka, zařazeni do pěšího útvaru a intenzivně cvičeni. Až potud by to bylo normální. Jenže výcvik trval jen tři týdny!! Jak je možno za tři týdny připravit nevojáka, a takových nás byla většina, pro skutečný boj jako pěšáka? Pak nás poslali do útoku při dobývání Kamence Podolského a Proskurova. Padlo tam mnoho našich kamarádů, a to nelze omluvit okamžitou operační situací na frontě.

Vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR, kteří se v létě roku 1944 cvičili a připravovali na budoucí boje také v Proskurově, asi netušili, že jeho osvobození jsme se zúčastnili i my, Češi z nejvýchodnější části Volyně a z pravobřežní Ukrajiny.

Kuřivody v únoru 1998 Podle vyprávění autora.

Dovětek:

Doba výcviku tři týdny byla v při frontovém pásmu za války běžná. Nevztahovala se jen na pěšáky. Na přípravu roty radistů (40 nováčků z východního Slovenska a Podkarpatské Rusi, se čtyřmi zkušenými radisty) jsem jako její velitel dostal 21 dnů. Na tuto dobu byly rozvrženy výcvikové osnovy a přesně po uplynutí uvedené doby byla nově vytvořená 4. samostatná brigáda 1. čs. armádního sboru v SSSR zasazena do bojů a my jsme v ni zajišťovali radiové spojení. Ani jednou neselhalo! J. H.